Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Basisschool Koningin Juliana

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 16 januari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 12 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de vroegschoolse educatie in groep 1 en 2 van Kindcentrum De Drieslag/Julianaschool. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kindcentrum is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Barneveld een onderzoek uitgevoerd.

Wat gaat goed?
De leraren zorgen in groep 1 en 2 voor een gestructureerd en doelgericht aanbod, waarbij de belangrijke ontwikkelingslijnen aan bod komen. Doordat de leraren gericht observeren hoe de leerlingen zich ontwikkelen, weten ze wanneer extra begeleiding nodig is. Het lukt hen de speelwerktijd zo te organiseren dat ze deze begeleiding in kleine groepjes kunnen geven.

Wat kan beter?
De recente verhuizing heeft veel tijd en energie gevraagd. Nu deze achter de rug is, kan de aandacht uitgaan naar de inhoud om de belangrijke doelstelling van het IKC, de doorgaande leerlijn, te realiseren. Als opmaat daarvoor past het ook om in de onderbouw de afspraken rond het aanbod en het pedagogisch-didactisch handelen opnieuw met elkaar te bevestigen.

Vervolg
We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Bestuur: Stichting Hervormde Scholen De Drieslag
Bestuursnummer: 83579

School: Kindcentrum
De Drieslag/Julianaschool

Totaal aantal leerlingen: ca 200

Totaal aantal leerlingen in de 1 groepen en 2: 46

Percentage gewichtenleerlingen op e dschool 1 oktober 2017: 6%

BRIN: 12QO

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook bij groep 1 en 2 van Kindcentrum De Drieslag/Julianaschool.

Werkwijze
Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en Primair Onderwijs.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten
We hebben observaties uitgevoerd in de groepen 1 en 2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, leraren groep 1 en 2, de interne begeleider en de directie. Aan het einde van het bezoek hebben we een mondelinge terugkoppeling gegeven aan de directie en de intern begeleider. Ook hebben we een afsluitend gesprek gevoerd met de betrokkenen van de voor- en vroegschool, waarbij ook de algemeen directeur van de Stichting De Drieslag aanwezig was.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O Onvoldoende
- V Voldoende
- G Goed

2. Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusie van het onderzoek in groep 1 en 2 van Kindcentrum De Drieslag/ Julianaschool.

Conclusie
De kwaliteit van de vroegschoolse educatie op Kindcentrum De Drieslag/ Julianaschool is op orde. De vorming van het kindcentrum biedt kansen om in het beleid en in de uitvoering de doorgaande lijn in de voor- en vroegschoolse educatie sterker te maken.

Context
De basisschool vormt samen met de peuteropvang een kindcentrum en is ten tijde van het onderzoek net naar een gezamenlijke locatie verhuisd. De peuteropvang en de school zien het nieuwe gebouw als een grote impuls om samen wensen en ontwikkelpunten te realiseren. In de groepen 1A, 1B en 2 volgen in totaal twaalf leerlingen met een vve-indicatie onderwijs.

3 . Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1 en 2 van Kindcentrum De Drieslag/Julianaschool.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		●	
OP2 Zicht op ontwikkeling		●	
OP3 Didactisch handelen		●	
OP4 (Extra) ondersteuning		●	
OP6 Samenwerking		●	

Het aanbod is doelgericht maar woordenschatontwikkeling vraagt aandacht
Het aanbod in groep 1 en 2 is op orde. Het is gebaseerd op doelen en leerlijnen voor het jonge kind. De leraren werken aan de hand van een jaarplanning en een themaplanning. Ze geven aan dat deze werkwijze zorgt voor overzicht. In de themaplanning is mooi te zien dat de doelen het uitgangspunt zijn voor de keuze van activiteiten. Het lokaal is een ondersteunende leeromgeving waar het thema duidelijk terugkomt in de hoeken en activiteiten.

Met de school hebben we ook enkele onderdelen besproken die nog beter kunnen. In de eerste plaats betreft dat de woordenschatontwikkeling. Deze is weliswaar in de themaplanning opgenomen, maar vraagt meer aandacht. Voor een goede taalontwikkeling van de leerlingen is het nodig per week meer woorden aan te bieden dan nu gebeurt. Daarbij is het ook belangrijk af te spreken welke woorden aan bod komen en welke didactische aanpak de leraren daarbij volgen. Dat is belangrijk vanwege de positieve invloed die daar van uit gaat op de taalontwikkeling van de kleuters. In de tweede plaats kunnen de leraren in de inrichting van de lokalen van de groepen 1 meer aandacht geven aan uitingen van geschreven taal en rekenen. Een rijkere omgeving op dit punt draagt bij aan de ontwikkeling van beginnende geletterdheid en gecijferdheid.

Zicht op de ontwikkeling leidt tot afstemming
De leraren volgen op een gestructureerde werkwijze de ontwikkeling van de leerlingen. Dagelijkse notities naar aanleiding van observaties vormen hiervoor de basis. Na afloop van een thema vullen de leraren het digitale observatie instrument voor de verschillende leerlijnen in.

Als leerlingen ontwikkelingsachterstand of voorsprong laten zien, organiseren de leraren extra begeleiding. Deze vindt plaats in de groep (in de kleine kring) of buiten de groep. Buiten de groep zijn voor de onderbouw twee dagdelen per week 'extra handen' beschikbaar om leerlingen te begeleiden. Dit gebeurt aan de hand van een handelingsplan.

Het is positief dat de leraren en de teamleden die de leerlingen buiten de groep begeleiden dit op een planmatige manier doen en ook registeren wat ze doen. Uit de evaluatie van de begeleiding valt echter meer te halen. Met name door niet alleen te constateren of een leerling een doel heeft bereikt maar ook te onderzoeken hoe dat komt. Zodoende ontstaat meer zicht op het effect van de begeleiding en op wat nu het beste werkt.

De leraren zorgen ervoor dat de leerlingen zich kunnen ontwikkelen
Het pedagogisch en didactisch handelen van de leraren is voldoende. Samen met de directeur hebben we in de groepen 1 en 2 het spelen en werken geobserveerd. We hebben gezien dat leraren met kleine groepjes leerlingen doelgericht aan taaldoelen werken, zoals verhaalbegrip en mondelinge taalontwikkeling. Ze kiezen daarbij passende activiteiten, zoals de verteltafel. Het lukt de leraren de speelwerktijd zo te organiseren dat ze hun aandacht kunnen richten op de kleine groep. De andere kinderen zijn overwegend actief en betrokken. In de werkwijze van de leraren zijn wel verschillen te zien. De directeur geeft aan dat, na de verhuizing en het wennen aan het nieuwe gebouw, nu de klokken weer gelijk gezet moeten worden als het gaat om de afgesproken werkwijze.

Extra begeleiding is zo nodig beschikbaar
In de onderbouw groepen zijn op het moment van het onderzoek geen leerlingen die extra zorg ontvangen. Mocht deze nodig zijn dan is er de lijn naar het samenwerkingsverband. Voor leerlingen die extra begeleiding nodig hebben bij de ontwikkeling van sociale competenties, werkt de school samen met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Zo biedt deze organisatie leerlingen van groep 1 tot en met 5 een training aan in schooltijd. Een recente ontwikkeling is dat de school met Auris overeengekomen is als partnerschool specifieke begeleiding en zorg te gaan bieden rond spraak- en taalontwikkeling.

Kansen om in het kindercentrum de samenwerking uit te breiden
De samenwerking tussen de voor- en de vroegschool kan in het kindercentrum verder uitgewerkt worden. De basis daarvoor is al aanwezig in de vorm van overleg over het aanbod, warme overdracht van leerlingen en samenwerking rond kinderen die extra begeleiding nodig hebben. Het recent ontwikkelde vve-protocol geeft richting voor het intensiveren van de samenwerking. Mogelijkheden zijn er voldoende zoals: intensiveren van het overleg, kijken bij elkaar, meer gezamenlijke thema's aanbieden en de implementatie van het project ouderbetrokkenheid samen uitvoeren. Wat prioriteit mag hebben is

de overdracht, deze vindt weliswaar op een ‘warme’ manier plaats, maar het is nodig afspraken te maken over een eenduidige inhoud en registratie.

Samenwerking met de ouders
De school doet er voldoende aan om met ouders samen te werken. De ouders die we hebben gesproken zijn hier positief over. De leraren informeren de ouders over de ontwikkeling van hun kind. Dit gebeurt tijdens rapportgesprekken en door terugkoppeling over de ontwikkeling na afloop van een thema. De leraren betrekken de ouders bij de ontwikkeling van hun kind door rond de thema’s die centraal staan informatie en tips te geven voor activiteiten thuis.

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

In de kwaliteitszorg mag vve meer aandacht krijgen
De school heeft in voldoende mate een stelsel voor kwaliteitszorg ingericht, maar daarin kan de kwaliteitsbewaking van vve explicieter plaatsvinden. We bedoelen daarmee dat de school haar eigen doelen en kwaliteitscriteria met betrekking tot de vroegschoolse periode kan formuleren en systematisch kan evalueren in hoeverre deze bereikt worden. Dat levert aanwijzingen op voor noodzakelijke verbeteringen en mogelijke ontwikkelingen van de vroegschoolse educatie. Het gaat daar bij zowel om de resultaten die ze met de leerlingen wil bereiken als om de kwaliteit van het onderwijsproces, zoals bijvoorbeeld het aanbod en het pedagogisch en educatief handelen. Het fysieke samengaan van de kinderopvang/voorschool en de vroegschool op één locatie vragen om verdere ontwikkeling van de kwaliteitszorg. Een bestuurlijk strategisch beleidsplan voor het kindcentrum zal hierbij behulpzaam zijn.

Samen werken aan een professionele cultuur
De professionele cultuur op IKC Juliana kan verder uitgebouwd worden. Er is tot nu toe vier maal per jaar een overleg tussen de voor- en de vroegschool, waarbij twee maal per jaar ook de pedagogisch medewerkers en leraren aanwezig zijn. Het informele contact is nog beperkt, maar de gezamenlijke locatie biedt mogelijkheid tot het uitbouwen daarvan. De doorgaande lijn in het aanbod, het werken in de groepen, de begeleiding van de kinderen en het contact met de ouders kan sterker worden. Dat is ook het doel van het recent ontwikkelde vve-protocol. De implementatie daarvan vraagt om gezamenlijk optrekken. Samen professionaliseren, overleggen en

kijken bij elkaar kunnen daar onderdelen van zijn.

In de schooldocumenten meer over vve vertellen
De school verantwoordt zich voldoende aan de hand van de wettelijke verplichte schooldocumenten. In deze documenten mogen de doelen en de resultaten van de vroegschoolse educatie nadrukkelijker aandacht krijgen. De school verantwoordt zich daarnaast volgens de afspraken aan de gemeente. De verantwoording betreft het aantal doelgroepleerlingen en de resultaten die zij behalen. De school geeft aan dat bij de laatste verantwoordingsrapportage (oktober 2018) met alle vve leerlingen de resultaatafspraken behaald zijn.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1 en 2 mee aan de slag gaat.

In de eerste plaats willen we onze waardering uitspreken over de wijze waarop we als scholen en kinderopvang op dit snijvlak samenwerken met de gemeente Barneveld. De pilot waarbinnen dit onderzoek uitgevoerd wordt is daar een illustratie van.

Op hoofdlijnen herkennen we ons in het rapport. We merken dat er duidelijk meer afstemming nodig is in het verwachtingspatroon van het aanbod dat we aan de peuters bieden en de doorgaande lijn daarin naar de onderbouw van de basisschool. De afspraken rond het aanbod en het pedagogisch-didactisch handelen vragen om herijking en in de nieuwe setting zijn de randvoorwaarden om dit door te ontwikkelen aanwezig.

IKC Juliana heeft een forse ontwikkeling doorgemaakt. De kinderopvang is op 1 januari 2018 gestart bij het oude gebouw van de Koningin Julianaschool. Sinds 1 november is de nieuwbouw in gebruik genomen. De teams van onderwijs en kinderopvang zijn verder geïntegreerd.

We zien de rapportage van de Inspectie als een nulmeting die handvatten biedt voor verdere ontwikkeling. Er is inmiddels gestart met een groot inhoudelijk overleg over de doorgaande leerlijn. Hieraan wordt deelgenomen door pedagogisch medewerkers, leerkrachten en de intern begeleider. Dit zal structureel gaan plaatsvinden. Er was en is externe expertise betrokken bij de doorontwikkeling van IKC Juliana. Het bestuur spreekt vertrouwen uit in team en management van IKC Juliana en zal verdere ontwikkelen sturen en ondersteunen.